Lieta Nr. A43004822
Lietas arhīva Nr. A43-0016-23/6
ECLI:LV:ADAT:2023:1221.A43004822.5.S

Administratīvā apgabaltiesa
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2023.gada 21.decembrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Inga Juhņeviča-Knoka, tiesneši Sanita Kanenberga un Valters Poķis

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2022.gada 20.oktobra lēmuma Nr.229 (prot. Nr.45, 6.p.) atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators) 2022.gada 26.septembrī saņēma SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" iesniegumu ar tam pievienoto ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu projektu. Savukārt 2022.gada 28.septembrī un 7.oktobrī Regulators no SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" saņēma papildu informāciju un precizētu tarifu projektu (turpmāk – tarifu projekts).

[2] Ar Regulatora padomes 2022.gada 20.oktobra lēmumu Nr.229 (prot. Nr.45, 6.p.) (turpmāk – Lēmums) nolemts apstiprināt SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" ūdensapgādes pakalpojumu un kanalizācijas pakalpojumu tarifus noteiktā apmērā, kas ir spēkā no 2022.gada 1.decembra līdz 2023.gada 30.aprīlim, kā arī tarifus, kas ir spēkā no 2023.gada 1.maija.

Lēmumā ir norādīts, ka tarifu projekts ir aprēķināts saskaņā ar Regulatora 2016.gada 14.janvāra lēmumu Nr.1/2 „Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika" (turpmāk – Metodika) un atbilst likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 19.panta pirmajai daļai un 20.panta pirmajai daļai. Priekšlikumi un ieteikumi par tarifu projektu Regulatorā nav saņemti.

SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" no 2022.gada 1.aprīļa piemēro ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifus, kuri noteikti ar Regulatora 2022.gada 24.februāra lēmumu Nr.43 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „LIEPĀJAS ŪDENS" ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifiem" (turpmāk – lēmums Nr.43). SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" tarifu projektu aprēķinājusi, paredzot atsevišķus tarifus periodā, kurā saskaņā ar Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likuma 4.panta 2.[1] daļu noteikts elektroenerģijas sistēmas pakalpojumu maksas samazinājums un saskaņā ar 5.[1] panta otro daļu noteikts maksas samazinājums par patērēto elektroenerģiju. SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" tarifu projektu aprēķinājusi, ar lēmumu Nr.43 apstiprināto tarifu aprēķinā izmainot elektroenerģijas izmaksas (izmaksu pozīcijā „Elektroenerģijas, kurināmā, siltumenerģijas, gāzes izmaksas"). Pārējās izmaksas un pakalpojumu sniegšanas apjomi tarifu projekta aprēķinā saglabāti tādā apmērā, kādā Regulators tos atzina par pamatotiem, pieņemot lēmumu Nr.43. Tarifu projekts ir pamatots un aprēķināts tādā apmērā, lai segtu SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" ūdenssaimniecības pakalpojumu izmaksas.

[3] Administratīvajā apgabaltiesā 2022.gada 8.novembrī saņemts pieteicējas /pers. A/ pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Pieteicējas pieteikumā norādīts, ka pieteicēja vairākkārt ir centusies sazināties ar SIA „LIEPĀJAS ŪDENS", lai iepazītos ar tarifu projektu un tā aprēķiniem, kā arī kādas atbildes un informāciju viņa no SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" darbiniekiem ir saņēmusi. Pieteicēja uzskata, ka viņai bija liegta iespēja iepazīties ar tarifu aprēķiniem atbilstoši likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 21.panta otrajā daļā norādītajam. Minētais neliecina par labas pārvaldības principa ievērošanu, atklātību un patiesas informācijas sniegšanu par tarifu projektiem. SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" nav publicējusi tarifu projektu, kurš bija pārrēķināts, ņemot vērā valsts atbalstu uzņēmējiem. Ievērojot minēto, iedzīvotājiem nebija iespēja ar to iepazīties, sniegt priekšlikumus un ieteikumus, tādēļ Lēmums ir atceļams.

[4] Paskaidrojumā Regulators pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Līdz 2022.gada 1.decembrim bija spēkā un tika piemēroti ar lēmumu Nr.43 apstiprinātie tarifi. Ar Lēmumu apstiprināto tarifu aprēķinā ir izmainītas tikai tarifu aprēķinā izmantotās elektroenerģijas izmaksas, bet pārējās izmaksas un pakalpojumu sniegšanas apjomi ir saglabāti tādā apmērā, kādā Regulators tos atzina par pamatotiem, pieņemot lēmumu Nr.43.

Ar Lēmumu apstiprināti divi tarifu kopumi, paredzot atsevišķus tarifus periodā, kurā saskaņā ar Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likuma 4.panta 2.[1] daļu noteikts elektroenerģijas sistēmas pakalpojumu maksas samazinājums un saskaņā ar 5.[1] panta otro daļu noteikts maksas samazinājums par patērēto elektroenerģiju.

[4.2] Pieteikums pamatots ar pieteicējai liegto iespēju savlaicīgi iepazīties ar tarifu projektu, kas apstiprināts ar Lēmumu, un tādējādi iesniegt priekšlikumus un ieteikumus, jeb ar norādi par procesuālu pārkāpumu. Tomēr no pieteicējas pieteikumā norādītā secināms, ka viņai bija nodrošināta iespēja iepazīties ar tarifa projektu, tādējādi tiesības iepazīties un iesniegt priekšlikumus un iebildumus tika nodrošinātas.

2022.gada 28.septembrī SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" elektroniski nosūtījusi pieteicējai sākotnēji (2022.gada 26.septembrī) Regulatorā iesniegto ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu projektu, bet šī gada 24.oktobrī – precizēto tarifu projektu. Pieteicēja pieteikumu tiesai iesniegusi 2022.gada 8.novembrī jeb 15 dienas pēc informācijas saņemšanas, bet tajā nav minēts neviens apsvērums par iespējamu materiālo tiesību normu pārkāpumu Lēmuma pieņemšanā jeb ar Lēmumu apstiprināto tarifu nepamatotību. Tādēļ Regulators pieļauj, ka, pat ja pieteicējai būtu bijusi iespēja iepazīties arī ar precizēto tarifu projektu un tā aprēķinu pamatojošiem dokumentiem pirms Lēmuma pieņemšanas, tā nebūtu izteikusi tādus priekšlikumus vai ieteikumus, kas varētu ietekmēt ar Lēmumu apstiprināto tarifu apmēru.

[4.3] Ne SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" tarifu projekta izvērtēšanas laikā, ne pēc tam pieteicēja nav vērsusies Regulatorā, lai informētu par

problēmām saņemt informāciju no SIA „LIEPĀJAS ŪDENS", lai iegūtu interesējošo informāciju vai iesniegtu savus priekšlikumus un ieteikumus.

[4.4] Ir nodalāms tarifu izvērtēšanas process, ko pilnībā nodrošina Regulators un kas noslēdzas ar likumā „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" noteiktā lēmuma pieņemšanu, apstiprinot vai noraidot tarifu projektu, no likumam „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 21.panta otrajā daļā noteiktās tarifu atklātības nodrošināšanas.

Likums paredz lietotāju tiesības iepazīties ar tarifu projektu un iesniegt savus priekšlikumus vai iebildumus, tomēr tarifu projektu izvērtēšana ir Regulatora kompetencē. Neatkarīgi no lietotāju iesaistes tarifu noteikšanas procesā, lai nodrošinātu likumā „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 20.panta pirmajā daļā noteikto, Regulators veic tarifu projektu izvērtēšanu, kuras laikā pārliecinās par tarifu projekta aprēķina pareizību un tarifus veidojošo izmaksu pamatotību, tostarp par to, ka tarifu projektā iekļautas tikai tās izmaksas, kas ir attiecināmas uz konkrētā pakalpojuma sniegšanu un ir tehnoloģiski un ekonomiski pamatotas. Šādu izvērtēšanu Regulators veica arī attiecībā uz tarifiem, kas apstiprināti ar Lēmumu, un secināja, ka tarifu projekts ir ekonomiski pamatots.

[4.5] Viens no likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" mērķiem ir nodrošināt iespēju saņemt nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus pakalpojumus, kuru tarifi atbilst ekonomiski pamatotām izmaksām. Tieši tarifu atbilstība ekonomiski pamatotām izmaksām ļauj pakalpojumu sniedzējam pildīt savu pienākumu un nodrošināt pakalpojumu lietotāju iespēju saņemt nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus pakalpojumus. Tādējādi tiesības uz tarifu atbilstību ekonomiski pamatotām izmaksām ir gan pakalpojumu lietotājiem, gan pakalpojumu sniedzējam. Lēmums attiecas ne tikai uz sabiedrisko pakalpojumu lietotājiem, tostarp pieteicēju, bet arī nodrošina SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" tiesības saņemt par sniegtajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem samaksu atbilstoši ekonomiski pamatotiem tarifiem.

Laika ziņā īsā ar Lēmumu apstiprināto tarifu projekta izvērtēšana saistīta ar to, ka tarifu aprēķinā ir izmainītas tikai tarifu aprēķinā izmantotās elektroenerģijas izmaksas ļoti straujā elektrības cenas kāpuma dēļ. Pārējās izmaksas un pakalpojumu sniegšanas apjomi tarifu projekta aprēķinā saglabāti tādā apmērā, kādā Regulators tos atzina par pamatotiem, pieņemot lēmumu Nr.43. Ievērojot minēto, saskaņā ar Regulatora 2010.gada 14.jūlija lēmuma Nr.1/12 „Noteikumi par tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu" 3.punktu SIA „LIEPĀJAS ŪDENS", iesniedzot Regulatoram aprēķināto tarifu projektu, iesniedza dokumentus, kas pamato tarifu aprēķinā izmantotās elektroenerģijas izmaksas. Tātad nosacīti nelielu dokumentu kopumu.

[4.6] Atbilstoši likumam „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" un Administratīvā procesa likumam visā tarifu izvērtēšanas laikā var notikt tarifu projektu precizēšana un papildu pamatojošās informācijas iesniegšana.

Tarifu projekta izvērtēšanas laikā veiktie precizējumi samazināja tarifu, kas apstiprināti ar Lēmumu, apmēru un tie veikti saistībā ar tarifu projekta izvērtēšanas laikā 2022.gada 29.septembrī pieņemtajiem grozījumiem Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā, kas stājās spēkā 2022.gada 1.oktobrī. Ar tarifu projekta precizējumiem tika nodrošināta tarifu projekta koriģēšana tā, lai tas atbilstu Lēmuma pieņemšanas laikā spēkā esošajām tiesību normām. Citas izmaiņas tarifu projektā nav veiktas.

Ar lēmumu Nr.43 apstiprināto tarifu aprēķinam izmantotā elektroenerģijas cenas prognoze 0,12386 EUR/kWh tika aplēsta 2022.gada 11.janvārī, ietverot tirgotāja noteikto uzcenojumu 0,00218 EUR/kWh. Savukārt ar Lēmumu apstiprināto tarifu aprēķinam izmantotā elektroenerģijas cenas prognoze 0,43044 EUR/kWh (t.sk. tirgotāja noteiktais uzcenojums 0,0059 EUR/kWh) tika aplēsta 2022.gada 7.oktobrī. Ar Lēmumu apstiprināto tarifu valsts atbalsta periodā aprēķinā elektrības cenas pieauguma ietekmē elektroenerģijas iegādes izmaksas ūdensapgādes pakalpojumiem pieauga par 78% un kanalizācijas pakalpojumiem par 75%, savukārt tarifiem no 2023.gada 1.maija ūdensapgādes pakalpojumiem pieauga par 158% un kanalizācijas pakalpojumiem par 160%. Tarifi un kopējās pakalpojumu sniegšanas izmaksas valsts atbalsta periodā elektroenerģijas iepirkuma cenu kāpuma ietekmē ir par 11% (ūdensapgādes pakalpojumi) un 13% (kanalizācijas pakalpojumi) lielāki salīdzinot ar tarifiem, kas apstiprināti ar lēmumu Nr.43, bet tarifi un attiecīgās izmaksas, kas stāsies spēkā 2023.gada 1.maijā, ir par 23% (ūdensapgādes pakalpojumi) un 29 % (kanalizācijas pakalpojumi) lielāki salīdzinot ar tarifiem, kas apstiprināti ar lēmumu Nr.43.

[5] Paskaidrojumā trešā persona SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz turpmāk norādītajiem argumentiem.

[5.1] SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" 2022.gada 26.septembrī Regulatoram iesniegtais ūdenssaimniecības tarifu projekts 2022.gada 27.septembrī tika publicēts laikrakstā „Latvijas Vēstnesis". Saskaņā ar Regulatora padomes lēmuma Nr.1/29 „Noteikumi par iepazīšanos ar tarifa projektu" 7.1.punktu iepazīties ar tarifa projektā ietverto vispārpieejamo informāciju – tarifu projektā un tarifus veidojošo izmaksu pamatojumā ietverto informāciju ?, sniegt priekšlikumus un ieteikumus var 20 dienu laikā no publicēšanas brīža.

[5.2] Iesniegtais tarifu projekts ir aprēķināts, balstoties tikai uz elektroenerģijas izmaksu kāpumiem (izmaksu pozīcijā „Elektroenerģijas, kurināmā, siltumenerģijas, gāzes izmaksas"). Pārējās izmaksas un pakalpojumu sniegšanas apjomi tarifu projektā saglabāti tādā apmērā, kādā Regulators tos atzina par pamatotiem, pieņemot 2021.gada 25.februāra lēmumu Nr.15.

[5.3] Pēc pieteicējas 2022.gada 27.septembra pieprasījuma 2022.gada 28.septembrī uz pieteicējas e-pastu tika nosūtīta pieprasītā informācija.

Ņemot vērā, ka 2022.gada 30.septembrī tika izsludināti grozījumi Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā, kas stājās spēkā 2022.gada 1.oktobrī un attiecās uz aprēķinātajiem tarifiem, SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" operatīvi precizēja tarifa projektu, ņemot vērā minētā likuma $5.^1$ panta otro daļu. 2022.gada 7.oktobrī precizētais projekts tika nosūtīts Regulatoram izvērtēšanai. Līdz ar to SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" mājaslapā publicētais tarifu projekts atšķīrās no vēlāk Regulatora mājaslapā publiskotā (atšķirības bija attiecībā uz tarifa samazinājumu no sākotnēji iesniegtā).

[5.4] Uz pieteicējas rakstiskajiem informācijas pieprasījumiem ir atbildēts un ir sniegta visa nepieciešamā informācija un skaidrojumi normatīvajos aktos noteiktajos termiņos. Nekādus priekšlikumus vai ieteikumus saistībā ar tarifiem SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" nav saņēmusi. Pieteicējai bija iespēja priekšlikumus un ieteikumus izteikt ne tikai mutvārdos klātienē, bet arī rakstveidā un elektroniskā veidā, tāpēc pieteikumā izteiktie apgalvojumi, ka viņai kā iedzīvotājai bija liegta iespēja iepazīties ar tarifu aprēķiniem, neatbilst patiesībai un ir noraidāmi.

Tā kā SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" kā sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs un kritiskās infrastruktūras turētājs ievēroja Ministru kabineta 2021.gada 28.septembra noteikumu Nr.662 „Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai" prasības attiecībā uz Covid-19 izplatības ierobežošanu un epidemioloģiskās drošības nodrošināšanu, apmeklētāju pieņemšana klātienē notika galējas nepieciešamības gadījumā.

[6] Administratīvajā apgabaltiesā iesniegtajos papildu paskaidrojumos pieteicēja norāda turpmāk minēto.

[6.1] Pieteicēja nepiekrīt SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" paskaidrojumā norādītajam, ka tikšanās klātienē nebija iespējama Covid-19 ierobežojumu dēļ. Paziņojumā nav norādes par ierobežojumiem iepazīties ar tarifu projektiem klātienē, bet ir norādīts, ka iepazīties ar tarifu projektos ietverto informāciju lietotājs var /adrese A/ noteiktā laika periodā, iepriekš sazinoties pa tālruni. Šāds ierobežojums netika norādīts telefonsarunā un e-pasta vēstulēs.

[6.2] Pieteicēja tika informēta, ka tarifi tiks pārrēķināti, taču informācija par to netika sniegta. Līdz ar to pieteicējai nebija zināms, kādi tarifi (precizētie) tika iesniegti Regulatoram izskatīšanai.

[6.3] SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" papildus uzstādīs saules elektrostacijas, kur tiks saražota elektroenerģija, kas tiks izmantota ūdenssaimniecības objektos. Tas nozīmē, ka tarifiem nevajadzētu pieaugt. Pieteicējas rīcībā nav informācijas par to, kā uzstādītās saules elektrostacijas ietekmēs

elektroenerģijas patēriņa samazināšanu un nav skaidrs, kāds no tā labums būs iedzīvotājiem.

Ņemot vērā ūdens un kanalizācijas patēriņu 2019., 2020., 2021.gadā un sešu mēnešu laikā 2022.gadā, kā arī elektroenerģijas patēriņus pa gadiem, var secināt, ka elektroenerģijas patēriņš uz ūdens un kanalizācijas sagatavošanu/novadīšanu nav samazinājies, neskatoties uz to, ka jau divos objektos ir uzliktas saules elektrostacijas. No SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" sniegtās informācijas izriet, ka tarifu pieaugums no 2022.gada 1.aprīļa ir ietekmējis ūdens patēriņu un iedzīvotāji ūdenssaimniecības pakalpojumus izmanto mazāk.

[6.4] Paziņojumā ir norādīts, ka tarifi pieaug elektroenerģijas cenu palielinājuma dēļ, bet no 2022.gada sešu mēnešu neauditētā pārskata redzams, ka administrācijas izmaksas ir palielinājušās par 33 387 *euro*. Kā izriet no ekonomikas ministres /pers. B/ norādītā televīzijas raidījumā, AS „Augstsprieguma tīkls" un AS „Sadales tīkls" jaunie elektrības sadales un pārvades tarifi nebūs tik lieli, kā sākotnēji tika plānots.

Motīvu daļa

[7] Administratīvā apgabaltiesa, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar procesa dalībnieku argumentiem, atzīst, ka pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

[8] Pieteicējas prasījums atcelt Lēmumu balstās argumentācijā, ka pieteicējai netika nodrošināta atbilstoša iespēja iepazīties ar tarifu projekta aprēķiniem, sniegt priekšlikumus un ieteikumus par tiem.

[9] Likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 5.pants noteic, ka sabiedriskos pakalpojumus regulē saskaņā ar šo likumu izveidota sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas iestāde, kas darbojas neatkarīgi un patstāvīgi, izpildot šajā likumā noteiktās funkcijas, pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus, lai aizstāvētu lietotāju intereses un veicinātu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstību saskaņā ar taisnīguma, atklātības, neitralitātes, vienlīdzības un proporcionalitātes principiem.

Likuma 19.pants noteic, ka sabiedrisko pakalpojumu tarifus regulējamās nozarēs sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji aprēķina saskaņā ar noteikto tarifu aprēķināšanas metodiku un pēc savas iniciatīvas vai regulatora pieprasījuma iesniedz regulatoram aprēķināto tarifu projektus kopā ar tarifu aprēķina projektā minēto tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu (panta pirmā daļa).

Regulators izvērtē sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja iesniegto noteiktā kārtībā aprēķināto tarifu projektu un tarifu aprēķina projektā minēto tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu 90 dienu laikā pēc tā saņemšanas. Ja regulators konstatē, ka tarifu projekts ir aprēķināts nepareizi vai tarifu aprēķina projektā minētās tarifus veidojošās izmaksas ir nepamatotas, regulators var uzdot sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam veikt tarifu projekta pārrēķinu (panta otrā daļa). Tarifu projekta pārrēķinu sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs veic regulatora noteiktā termiņā, kas nevar būt īsāks par piecām darbdienām (panta 2.[1]daļa).

Likuma 20.panta pirmā daļa noteic, ka tarifi nosakāmi tādā apmērā, lai lietotāju izdarītie tarifu maksājumi segtu ekonomiski pamatotas sabiedrisko pakalpojumu izmaksas un nodrošinātu sabiedrisko pakalpojumu rentabilitāti, ja nozares speciālie normatīvie akti neparedz citus tarifu noteikšanas principus. Ja mainās tarifus ietekmējošie faktori, piemēram, rentabilitāte, regulators var ierosināt tarifu pārskatīšanu un pieprasīt, lai sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs noteiktā termiņā iesniedz tarifu projektu kopā ar tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu.

No minētajām tiesību normām izriet, ka sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs tarifus aprēķina saskaņā ar Regulatora noteikto tarifu aprēķināšanas metodiku. Savukārt Regulators, lemjot vai konkrētie tarifi apstiprināmi, pārbauda, vai tarifu aprēķinā ir ievērota metodikā noteiktā formula, tarifus veidojošās izmaksas ir pamatotas un nepieciešamas attiecīgā ūdenssaimniecības pakalpojumu efektīvai sniegšanai un tarifi atbilst likuma 5.punktā ietvertajiem principiem un 20.panta pirmajā daļā noteiktajam mērķim.

Saskaņā ar minētajām tiesību normām un likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 9.panta pirmās daļas 1.punktu Regulatora pienākums ir rūpēties ne tikai par lietotāju, bet arī par sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju interesēm. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanā vienmēr jārēķinās ar divām interesēm - pirmkārt, ar piegādātāja interesi nodrošināt sava uzņēmuma ekonomisko darbību un attīstību un, otrkārt, ar lietotāju (gan ūdenssaimniecības pakalpojumu saņēmēju) interesi saņemt nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus par samērīgiem tarifiem.

[10] Saskaņā ar likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 21.pantu regulators nosaka kārtību, kādā lietotāji var iepazīties ar sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iesniegtajiem tarifu projektiem, iesniegt savus priekšlikumus un ieteikumus regulatoram un sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam (panta otrā daļa).

Sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs informāciju par aprēķināto tarifu projektu 10 dienu laikā pēc projekta iesniegšanas regulatoram publicē oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" un savā mājaslapā internetā, ja tāda ir, kā arī iesniedz to regulatoram publicēšanai regulatora mājaslapā internetā. Ja sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja tarifu projekts skar lietotājus, kuri atrodas konkrētā administratīvajā teritorijā, sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs informāciju par aprēķināto tarifu projektu nosūta attiecīgajai pašvaldībai iedzīvotāju informēšanai un ievietošanai tās mājaslapā internetā (panta trešā daļa).

Regulators, nosakot šā panta otrajā daļā minēto kārtību, uzliek sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam par pienākumu, publicējot informāciju par iesniegto tarifu projektu, norādīt tajā piedāvātās izmaiņas, spēkā esošo tarifu un piedāvāto tarifu (palielinājuma vai samazinājuma) salīdzinājumu, piedāvāto tarifu spēkā stāšanās datumu un tarifu izmaiņu pamatojumu, ja saskaņā ar Informācijas atklātības likumu tarifu projektā un tarifus veidojošo izmaksu pamatojumā ietvertā informācija ir vispārpieejama (panta septītā daļa).

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2017.gada 16.novembra lēmums Nr.1/29 (prot. Nr.41, 11.p.) „Noteikumi par iepazīšanos ar tarifa projektu" (*kas bija spēkā tarifu projekta iesniegšanas un Lēmuma pieņemšanas laikā*; turpmāk – Noteikumi) noteica, ka sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs 10 dienu laikā pēc tarifa projekta iesniegšanas Regulatorā publicē oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" informāciju par aprēķināto tarifa projektu saskaņā ar noteikumu 1.pielikumā pievienoto formu, norādot noteiktu informāciju, un iesniedz paziņojumu Regulatoram (noteikumu 2.punkts). Tāpat minētie noteikumi noteica, ka sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs nodrošina iespēju lietotājam iepazīties ar tarifa projektā ietverto vispārpieejamo informāciju vai sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja noteikto (piedāvāto) tarifu un tā pamatojumā ietverto vispārpieejamo informāciju paziņojumā norādītajā vietā (adresē) un laikā (minēto noteikumu 5.punkts). Lietotājs var iepazīties ar tarifa projektā ietverto vispārpieejamo informāciju vai ar sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja noteikto (piedāvāto) tarifu un tā pamatojumā ietverto vispārpieejamo informāciju Regulatora telpās (noteikumu 6.punkts). Priekšlikumus un ieteikumus lietotājs var iesniegt Regulatoram vai sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam par tarifa projektu - 20 dienu laikā pēc paziņojuma publicēšanas oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" (noteikumu 7.1.apakšpunkts). Priekšlikumus un ieteikumus par tarifa projektu vai sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja noteikto (piedāvāto) tarifu lietotājs var iesniegt rakstveidā, elektroniskā veidā vai mutvārdos (noteikumu 8.punkts). Regulators, vērtējot tarifa projektu vai sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja noteikto (piedāvāto) tarifu, izvērtē lietotāju priekšlikumus un ieteikumus (14.punkts).

Apgabaltiesa uzskata, ka paziņojuma par tarifu projektu publicēšanas mērķis ir informēt sabiedrību, ka ir uzsākta likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 19.pantā reglamentētā tarifu noteikšanas procedūra. Tās ietvaros jebkuram interesentam ir tiesības iepazīties ar sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iesniegtajiem tarifu projektiem, iesniegt savus priekšlikumus un ieteikumus regulatoram un sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam noteiktā laikā un vietā. Tā mērķis ir nodrošināt sabiedrības iesaisti, lai Regulators varētu pieņemt izsvērtu lēmumu, citastarp apzinoties un kopsakarā ar pārējiem faktoriem izvērtējot tādas lietotāju tiesības vai intereses, uz kurām saistībā ar konkrēto tarifu projektu norāda lietotāji.

Vienlaikus ir jāņem vērā, ka, interpretējot minētas normas sistēmiski un kopsakarā ar likuma 19.panta otrajā un 7.[1]daļā noteikto, ir secināms, ka laikā, kamēr Regulators izvērtē sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja iesniegto tarifu projektu un tarifu aprēķina projektā minēto tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu, Regulatoram iebilstot kādam aprēķinam vai izšķiroši mainoties tiesiskajiem vai faktiskajiem apstākļiem, var tikt veikts arī tarifu projekta pārrēķins un tarifu projekts var mainīties. Taču tiesību normas nenoteic pienākumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam vai Regulatoram par katru šādu precizēto projektu atsevišķi publicēt paziņojumu un nodrošināt sabiedrisko pakalpojumu lietotājiem tiesības iesniegt priekšlikumus un ieteikumus arī par tiem ārpus sākotnēji noteiktā termiņa. Tādējādi, ja ieinteresētās personas iepriekš minētās tiesības izmanto, tām ir iespējams iepazīties arī ar tarifu projekta izmaiņām, kas notikušas. Līdz ar to tarifu noteikšanas procesa gaitā tapušās izmaiņas atkārtoti vairs nav jāpublicē laikrakstā, jo līdz ar sākotnējo publikāciju ir nodrošināta visa šī procesa atklātība. Ja tarifu projekts tā izskatīšanas gaitā tiek precizēts, tiek iesniegti papildu dokumenti vai informācija, ne Regulatoram, ne arī sabiedriskā pakalpojuma sniedzējam nav vairs jāveic kādas īpašas darbības, lai sabiedriskā pakalpojuma lietotājus informētu par šādām izmaiņām. Sabiedriskā pakalpojuma lietotājiem pašiem pēc savas iniciatīvas ir jāseko līdzi tarifu apstiprināšanas procedūrai, jo no likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" normām var prezumēt, ka šīs procedūras ietvaros var notikt arī iesniegto tarifu izmaiņas.

[11] Konkrētajā gadījumā no lietas materiāliem konstatējams, ka 2022.gada 26.septembrī SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" iesniedzis Regulatoram apstiprināšanai ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu projektu, kā arī izmaksas pamatojošos dokumentus (*lietas 59.-112. un 115.lapa*).

SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" paziņojumu, ka Regulatoram iesniegts tarifu projekts ar attiecīgu informāciju par aprēķināto tarifu projektu, publicēja oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" 2022.gada 27.septembrī, norādot, kur lietotājs var iepazīties ar tarifu projektos ietverto vispārpieejamo informāciju, kā arī sniegt savus priekšlikumus un ieteikumus par ūdenssaimniecības tarifa projektiem 20 dienu laikā no šī paziņojuma publicēšanas (*skat. publikāciju oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" 27.09.2022., Nr. 187 https://www.vestnesis.lv/op/2022/187.DA7*).

Tāpat no pieteicējas pieteikumā norādītā izriet un lietā nav strīda, ka attiecīga informācija 2022.gada 27.septembrī bija publicēta arī mājas lapā www.liepajniekiem.lv (https://www.liepajniekiem.lv/zinas/sabiedriba/liepaja-par-ceturto-dalu-plano-celt-udenssaimniecibas-tarifus/), kā arī SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" mājas lapā (*lietas 7.lapa*).

Izvērtējot minēto, apgabaltiesa atzīst, ka lietotāji par SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" tarifa projekta iesniegšanu Regulatoram tika informēti likuma 21.panta trešajā daļā un Noteikumu 2., 5.punktā un 7.1.apakšpunktā noteiktajā kārtībā un termiņā, atbilstoši norādot iespēju iepazīties ar informāciju, kā arī priekšlikumu un ieteikumu iesniegšanas termiņu – 20 dienu laikā no paziņojuma publicēšanas oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis".

Līdz ar to priekšlikumus un ieteikumus par tarifu projektu pieteicēja kā lietotājs varēja iesniegt SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" vai Regulatorā līdz 2022.gada 17.oktobrim, un pieteicēja par to bija atbilstoši informēta.

[12] Apgabaltiesa konstatē, ka 2022.gada 27.septembrī pieteicēja ir vērsusies SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" ar e-pasta vēstuli, lūdzot sniegt informāciju, kur var iepazīties ar ūdensapgādes un kanalizācijas tarifu projektiem (*lietas 8.lapa*). SIA „LIEPĀJAS ŪDENS", atbildot uz pieteicējas lūgumu, ar 2022.gada 27. un 28.septembra e-pasta vēstulēm pieteicējai ir nosūtījusi informāciju par tarifu projektiem (*lietas 9.-13.lapa*). Apgabaltiesa atzīst, ka tādējādi pieteicējai ir nosūtīta tarifu projektā ietvertā vispārpieejama informāciju, kas tika iesniegta arī Regulatoram, un pieteicējai savlaicīgi un atbilstoši tika nodrošināta iespēja ar to iepazīties, lai noteiktajā 20 dienu termiņā pieteicēja varētu sniegt priekšlikumus un ieteikumus Regulatoram saistībā ar tarifa projektu.

Pieteicēja pieteikumā argumentējusi, ka vēlāk ir vēlējusies iepazīties ar tarifu projektu aprēķiniem klātienē, jo atsūtītā informācija nedeva pilnu ainu par aprēķiniem un tarifu celšanas nepieciešamību. Vēlāk no Regulatora mājas lapas ir secinājusi, ka tarifu projekts ir mainījies, un tad laika periodā no 2022.gada 7. līdz 13.oktobrim ir zvanījusi uz oficiālajā paziņojumā norādīto tālruni, bet neviens nav atbildējis.

Izvērtējot minētos apsvērumus, apgabaltiesa norāda, ka lietā iesniegtie pierādījumi pierāda, ka pēc tam, kad pieteicēja 2022.gada 28.septembrī jau bija saņēmusi informāciju no SIA „LIEPĀJAS ŪDENS", pieteicēja ar jaunu lūgumu nodrošināt iespēju iepazīties ar informāciju klātienē ir vērsusies SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" tikai 2022.gada 17.oktobrī (*lietas 14.lapa*), proti, pēdējā dienā, kad varēja iesniegt priekšlikumus un ieteikumus Regulatoram.

Savukārt pieteicējas pieteikumā skaidroto, ka no 2022.gada 7. līdz 13.oktobrim viņa ir zvanījusi uz norādīto tālruni vairākas reizes, bet SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" nebija sazvanāma, neapstiprina neviens pierādījums lietā. Pat pieņemot, ka atbilst patiesībai pieteicējas paskaidrojumi par cenšanos uzņēmumu sazvanīt, apgabaltiesa piešķir zemu ticamību pieteicējas norādēm, ka uzņēmums nebija sazvanāms ilgstošā laika periodā, bet pieteicēja ir pielikusi atbilstošas pūles informācijas iegūšanai. Apgabaltiesa ņem vērā, ka pieteicēja 2022.gada 17.-19.oktobra e-pasta sarakstēs ar uzņēmumu (*lietas 14.-15.lapa*) nenorāda uz to, ka uzņēmums ilgstoši nebija sazvanāms. Pieteicēja 2022.gada 17.oktobra e-pasta vēstulē ir norādījusi, ka vēlas pieteikties, lai varētu iepazīties ar tarifu projektos ietverto vispārpieejamo informāciju klātienē, bet 18.oktobra vēstulē informējusi, ka ir zvanījusi uz publikācijā norādīto tālruņa numuru un nav varējusi pieteikties. Sarakstes konteksts liecina, ka konkrētais e-pasts sūtīts, jo uzņēmums nebija sazvanāms neilgi pirms konkrētā e-pasta nosūtīšanas, nevis vairākas dienas iepriekš. Apgabaltiesas ieskatā nav arī saskatāms loģisks izskaidrojums, kāpēc apstākļos, ja ilgstoši neizdodas sazvanīt uzņēmumu, pieteicēja neizmanto iespēju nekavējoties vērsties uzņēmumā ar e-pasta starpniecību, it īpaši, ņemot vērā, ka tieši tādā veidā pieteicēja 2022.gada septembrī ātri saņēma atbildi, kā arī pieteicējai ir ierobežots termiņš priekšlikumu iesniegšanai Regulatoram.

2022.gada 7.oktobrī SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" ir iesniegusi Regulatoram precizētus tarifu projektus (*lietas 113. un 115.lapa*). Kā jau apgabaltiesa atzina iepriekš, laikā, kamēr Regulators izvērtē tarifu projektu, var tikt veikts tarifu projekta pārrēķins un tarifu projekts var mainīties, taču normatīvajos aktos nav noteikts pienākums par to atsevišķi paziņot lietotājiem.

Tāpat bez ievērības nav atstājams pieteicējas paskaidrojums, ka pieteicēja no Regulatora mājas lapas uzzināja, ka tarifu projekts mainījies. Tātad pieteicēja bija informēta par to, ka Regulatoram ir iesniegts precizēts tarifu projekts. Šādos apstākļos, pat ja iespējams, ka pieteicēja nevarēja sazvanīt SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" pa norādīto tālruni, nav loģiska izskaidrojuma, kāpēc pieteicēja nevērsās Regulatorā, lai atbilstoši Noteikumu 6.punktam Regulatora telpās iepazītos ar tarifu projektu un tajā ietverto vispārpieejamo informāciju, vai vismaz norādītu, ka vēlas izmantot iespēju iesniegt priekšlikumus vai ierosinājumus, bet noteiktajā termiņā tam pastāv objektīvi šķēršļi, jo nav nodrošināta iespēja SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" iepazīties ar precizētajā tarifa projektā ietverto vispārpieejamo informāciju.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa nekonstatē procesuālus pārkāpumus Regulatora un SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" rīcībā, nodrošinot tarifu projekta atklātumu.

[13] Apgabaltiesa norāda, ka faktors, kas ietekmē un noteic, kādam būtu jābūt tarifa apmēram, ir tas, vai pakalpojuma cena sedz visas ekonomiski pamatotās sabiedrisko pakalpojumu izmaksas un nodrošina sabiedriskā pakalpojuma rentabilitāti (sk. likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 20.pantu).

Saskaņā ar Metodikas 21. un 34.5.apakšpunktu tarifu aprēķinā citastarp iekļauj arī elektroenerģijas izmaksas.

SIA „LIEPĀJAS ŪDENS", 2022.gada 26.septembrī iesniedzot Regulatoram tarifu projektu, ir norādījusi, ka tarifu projekti sagatavoti, ievērojot Energoresursu cenu ārkārtējā pieauguma samazinājuma likumu; tarifu projektos vienīgā izmainītā izdevumu pozīcija ir elektroenerģijas izmaksas; sabiedrības darbībā izņemot elektroenerģiju, nekas būtiski nav mainījies. Tas atspoguļojas ar pielikumā esošajos aprēķinos.

Arī oficiālajā paziņojumā laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" norādīts, ka salīdzinoši ar spēkā esošiem tarifiem, izmainīta viena pozīcija - izdevumi par elektroenerģiju.

SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" 2022.gada 7.oktobrī, iesniedzot Regulatoram precizēto tarifu projektu, ir norādījusi, ka tie sagatavoti, ievērojot Energoresursu cenu ārkārtējā pieauguma samazinājuma likumu un vienīgā izmainītā izdevumu pozīcija ir elektroenerģijas izmaksas. Kā redzams no iesniegtā projekta, tad piemērotā prognozētā elektroenerģijas cena ir zemāka un secīgi arī precizētā tarifu projekta tarifi ir zemāki.

Arī no Lēmuma pamatojuma un Regulatora sniegtajiem paskaidrojumiem lietā ir konstatējams, ka Lēmums ir pieņemts elektroenerģijas izmaksu pieauguma dēļ, ņemot vērā arī aktuālo Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likuma regulējumu. Apgabaltiesa nesaskata pamatu to apšaubīt, ņemot vērā, ka straujš elektroenerģijas izmaksu pieaugums ir konstatējams, gan no vispārpieejamiem statistikas datiem (skat. *https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/noz/energetika*) un Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likuma sākotnējās ietekmes (ex-ante) (anotācija) novērtējuma ziņojumā (*skat. https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/2C90BD745B1FF02BC22587D7002DD3D3?OpenDocument*) un šī likuma grozījumu, kas pieņemti 2022.gada 29.septembrī un stājās spēkā 2022.gada 1.oktobrī, likumprojekta anotācijā (*https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/8F91340EEA8C42C8C22588CB004E056B?OpenDocument*) norādītā, gan no SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" sniegtās informācijas.

Turklāt, kā pamatoti norādījis Regulators, tad saskaņā ar Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likuma 4.panta $2.^1$ daļu un $5.^1$ panta otro daļu, redakcijā, kas bija pieņemta un stājās spēkā pēc tam, kad SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" bija iesniegusi sākotnējo tarifa projektu, tika noteikts elektroenerģijas sistēmas pakalpojumu un maksas samazinājums par patērēto elektroenerģiju. Līdz ar to apgabaltiesa atzīst, ka tas bija ņemams vērā un tarifu projekts bija precizējams un apstiprināms atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām. Turklāt šāda tarifu precizējumu rezultātā tika apstiprināts zemāks tarifs, nekā tika iesniegts ar sākotnējo tarifa projektu.

Ievērojot minēto, Lēmums balstās objektīvos rādītājos par elektroenerģijas izmaksām un likumā noteiktajā regulējumā par maksas samazinājumu. Arī pieteikumā tiesai pieteicēja nav norādījusi nevienu konkrētu apsvērumu par tarifu, kas apstiprināti ar Lēmumu, nepamatotību pēc būtības. Pieteicējas papildu paskaidrojumos vispārīgi norādītais uzskats, ka tarifiem nevajadzētu pieaugt, jo SIA „LIEPĀJAS ŪDENS" uzstādīs saules elektrostacijas pašpatēriņam, šādai elektroenerģijai ir jābūt lētākai, bet pieteicējai nav informācijas, kā tas ietekmēs elektroenerģijas patēriņa samazināšanu, nav ne ar ko konkrētu pamatots, līdz ar to apgabaltiesai nav iespējams to pārbaudīt, nedz arī motivēti uz šo argumentu atbildēt.

Līdz ar to nav secināms, ka iespēja pieteicējai pirms Lēmuma pieņemšanas iepazīties ar precizēto tarifu projektu un tā aprēķinu pamatojošiem dokumentiem un pieteicējas ierosinājumi vai priekšlikumi saistībā ar to būtu varējuši ietekmēt pieņemto Lēmumu pēc būtības.

[14] Ievērojot minēto, apgabaltiesa atzīst, ka Lēmums ir tiesisks un tā atcelšanai nav pamata, bet pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2022.gada 20.oktobra lēmuma Nr.229 (prot. Nr.45, 6.p.) atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente I.Juhņeviča-Knoka
Tiesneši S.Kanenberga
V.Poķis